

Verksamhetsberättelse för år 2020

Inledning

Det har hänt och händer mycket i fäbodrörelsen i Sverige. Trots att vi är inne i denna fruktansvärda Corona epidemin som förlamat - förlamar oss och tidvis, ja mest hela tiden, har vi inte kunna träffas rent fysiskt. Ett år där många fäbodar som hållit öppet haft rekordbesök, medans andra valt att inte ta emot besökare överhuvudtaget.

2020 blev också året där lokala politiker tog ansvar över en bedrövlig myndighetsutövning som möjliggjort en fortsatt verksamhet på Myhrbodarna med en mycket lång obruten hävd och drift. Det händer också att nya fäbodare eller rättare sagt fäbodare som inte haft verksamhet återstartar. Det är flera små och stora saker som gör att vi utvecklats. För första gången har också förbundet givit ut fyra nummer av medlems-tidningen under ett och samma år. Vi har ordnat träff för riksdagsledamöter, ett aktivt arbete med uttalanden och öppna brev i dagspressen, och inte minst att vi lägger mycket energi på att svara på remisser från många av våra myndigheter och andra aktörer som visar och i många fall vill fäbodbrukets väl.

Organisation

Styrelse

Vid förbundets årsstämma, som hölls via Telefonkonferens, den 19 april 2020 valdes följande personer till styrelseledamöter:

Kenneth Johansson, Carin Gisslén-Schönning, John Arne Thyselius, Olle Berglund, Dennis Olsson, Victoria Johansson Törnqvist, Svante Johansson och Ingela Kåreskog.

Till ordförande för ett år valdes Kenneth Johansson. Vid konstituerande sammanträde med styrelsen utsågs Carin Gisslén-Schönning till sekreterare och Lena Åkerlind adjungerades till styrelsen för hantering av ekonomin. Senare möte valdes Olle Berglund till vice ordförande och en beredningsgrupp utsågs som består av Kenneth Johansson, Olle Berglund och Carin Gisslén-Schönning.

Revisorer

Årsmötet valde Inge Wikström och Lotta Wiringe till föreningens revisorer med Sven-Erik Johansson som revisorsersättare.

Valberedning

Årsmötet valde Hans Johnsson, tillika sammankallande, Anders Söderberg, Nils-Gustav Bergkvist, Karl-Olov Sundeberg, Kristian Olofsson, Karl-Erik Envall till valberedning. Till ersättare utsågs Inga-Lisa Bromée.

Av styrelsen utsedda arbetsgrupper och ansvar

Styrelsen har gjort en arbetsfördelning inom sig och fördelat bevakningsansvar för olika områden. En beredningsgrupp som förbereder frågor och tar fram frågor som ska behandlas av styrelsen har utsetts.

Förbundet har en redaktionskommitté för medlemstidningen och den har bestått av Olle Berglund, Victoria Törnqvist Stefan Olander och till gruppen ha vi engagerat Hällepeters Maria Bergström.

Näringslivsgruppen har under året bestått av Dennis Olsson, Svante Johansson och Carin Gisslén-Schönning. En arbetsgrupp kring immateriellt kulturarv har samlats kring Ingela Kåreskog och Olle Berglund som svarar för frågorna för styrelsens räkning. Gruppen består utöver våra styrelseledamöter av Jennie Tiderman-Österberg, Dalarnas museum, Håkan Tunon SLU/CBM, Gunilla Stenberg, Hälsinglands museum, Jessica Persson Egenföretagare medlem och snart hemvändare från Tyskland, Sofia Portström, som skrivit uppsats om fåbodrörelsen, Maria Björkroth, Setesdalsmuseet i Norge. Gruppen har träffats via nätet vid två tillfällen.

Styrelsen har även tillsatt en grupp för att arbeta med mulbetesrätten. Från styrelsen deltar Svante Johansson, John-Arne Thyselius och med Carin Gisslén-Schönning som sammankallande. Utöver dessa ingår Helena Tusås JHFF och Kristian Olofsson. Kelvin Ekeland och Ole Nordin tillkallas understundom som sakkunniga i gruppens arbete.

Ansvarig för rovdjursfrågor har Kenneth Johansson varit. Viltförvaltningsgruppen består av representanter från "fäbodintresset" i viltförvaltningsdelegationerna. Återkoppling från Nationella rovdjursrådet har skett, utöver till styrelsen, till FSF:s viltförvaltningsgrupp och de regionala fåbodföreningarnas ordförande.

Nationella rovdjursrådet har haft sammanträde 6 maj och 7 oktober. Kenneth Johansson representerar FSF. Information och diskussioner har förts om aktuella rovdjursfrågor.

Ansvarig för **hemsidan** har Victoria Törnqvist varit ansvarig för men även, Kristian Olofsson och Inga Wall har medverkat.

Ansvarig för **internationella frågor** och kontaktperson för European Forum on Nature Conservation and Pastoralism (EFNCP) har Pauline Palmcrantz varit.

Styrelsen har ett bra samarbete med nätverket **Svenska kulturlandskap** genom bla Hjalmar Croneborg, som också deltog vid Fäbodriksdagen i Klövsjö. Styrelsen har erbjudit medlemmarna i **Svenska brukarnätverket för traditionell ekologisk kunskap** (Swedtek) samverkan bland annat genom utbyte av våra tidningar.

Sedan årsstämman har 6 protokollförda styrelsesammanträden ägt rum 19 april (konstituerande), 24 augusti (Linghed), 27 september extra årsstämma (Klövsjö), 3 november (per telefon), 2021: 13 januari (per telefon), 16 mars (per telefon). Härutöver har styrelsen haft ett par arbetsmöten, vilka ej protokollförts. Beredningsgruppen har haft telefonmöten inför styrelsesammanträden och därutöver vid behov.

Organisationsöversyn, med tillhörande stadgejusteringar, har beslutats vid ordinarie årsstämman den 19 april och vid den extra årsstämman i september i Klövsjö och gäller från den 1 januari 2021. Arbetet med den i processform förankrade förändringen har pågått under flera års tid. Styrelsen har under hösten arbetat med att förbereda förändringen som syftar till att tydligare samla fåbodrörelsen i landet.

Styrelsen har fortsatt arbeta med medlemsrekryteringen och antalet medlemmar uppgår vid årsskiftet till 172 en ökning med drygt 60 stycken vilket vi tycker är en mycket

glädjande utveckling. Vår nya regionala fäbodförening, Jämtland Härjedalens Fäbodförening gjorde en stor insats som värdar för Fäbodriksdagen i Klövsjö. Medlemsbrev har skickats, digitalt och per brev, till samtliga medlemmar vid ett antal tillfällen.

En ny aktivitet i förbundet genomfördes den 10 augusti när FSF bjöd in **Dalarnas riksdagsledamöter** och ett antal kommunalråd till en fäbodträff i Karl-Tövåsens fäbod i Rättvik. Arrangemanget genomfördes i samarbete med Dalarnas Fäbodbrukarförening. Fäbodbrukaren Tin Gumuns informerade om fäbodbrukets förutsättningar och serverade fäbodfika och fäbodmat. Ett 15-tal deltagare gavs möjlighet till information och få svar på frågor kring fäbodbrukandets utmaningar och möjligheter.

En framgångsrik **Fäbodriksdag** genomfördes den 26-27 september i Klövsjö, med Jämtland-Härjedalens Fäbodförening som värdar. Under fredagskvällen inbjöds till en fäbodkonsert i Klövsjö kyrka, lördagen ägnades till Fäbodriksdagen med ett givande program, där rovdjur, livsmedel och mulbetesfrågor diskuterades i seminarieform. Kvällen erbjöd en trevlig middag med god mat och underhållning. Söndagen ägnades åt en **extra årsstämma** för att, en andra gång, fastställa den nya organisationen med tillhörande stadgeändringar. En lång rad motioner hade inkommit. En så omfattande motionsflora och en omfattande debattlust medförde att vi av tidsskäl tyvärr fick bordlägga ett antal motioner till senare tillfälle. Fäbodriksdagen och extraårsstämman var mycket lyckade arrangemang och många åkte hem.

Tidningen Svensk fäbodkultur och utmarksbruk har getts ut med fyra nummer under 2020. Tidningen har fått ett bra mottagande och styrelsen tackar redaktionen för ett bra arbete. Tack också till Naturvårdsverket som gett ett ekonomiskt stöd för att möjliggöra utgivningen. Styrelsen har beslutat att det, under vissa förutsättningar, går att prenumerera på tidningen.

Hemsidan, www.fabod.nu, har uppdaterats kontinuerligt under året och förhoppningen är att många tar del av den, för aktuell information.

Deltagande i möten och konferenser

Olle Berglund och Carin Gisslén-Schönning deltog i en **Hearing om Traditionell kunskap** utifrån Sveriges arbete med Convention on Biological Diversity.(CBD) som anordnades av Näringsdepartementet 10 mars i Stockholm.

Carin Gisslén-Schönning deltog vid det nationella **Skogsprogrammets årskonferens** 11 mars i Umeå med temat Mångbruk i skogen, anordnat av Skogsstyrelsen och Näringsdepartementet.

Svante Johansson deltog i ett sakråd 7 sept. anordnat av Näringsdepartementet inför **översynen av rennäringslagen** och 17-19 okt i årets Viltkonferens **"från kunskap till handling"** 17-19 november, anordnat av bla Naturvårdsverket.

Kenneth Johansson deltog i sakråd 7 september om EU-kommissionens förslag **"från jord till bord-strategi"**, anordnat av Näringsdepartementet.

Näringslivsgruppen har skrivit fyra yttranden/remissvar i frågan om de nya stöden. FSF och Näringslivsgruppen har genom Dennis Olsson varit med i sakrådsmöten mm i arbetet med den strategiska planen inför kommande CAP/GJP period 2023-2027.

Besvarade remisser och yttranden:

- 27 april till Näringsdepartementet Om Miljöersättningarna och nya grödkoder i den nya Gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) CAP
- 24 aug FSF remissvar/kommentarer till Näringsdepartementet Bruttolistan med behov baserat på Jordbruksverkets SWOT-analys CAP 2
- 26 aug till Näringsdepartementet Om kompletterande ersättning från Nationella stödet för traditionell mjölkhantering vid fäbodan
- 28 sept till Näringsdepartementet Remiss om den nationella strategiska planen GJP/CAP
- 5 okt svar till Jordbruksverket om Paratuberkulos och risk för spridning vid transporter

Mulbetesgruppen har en uppdragsbeskrivning att utgå från styrelsen. Gruppen har haft möten på nätet 5 tillfällen innan årets stämma. Gruppens förslag ska redovisas till styrelsen så att ett färdigt arbete kan redovisas vid kommande fäbodriksdag. Målet är att ta fram en uppfattning om hur vi arbetar vidare med frågan och att producera en broschyr som ger en grundläggande kunskapsinformation i frågan.

FSF har glädjande erhållit, projektmedel från Naturvårdsverket om "Kunskapsspridning kring fäbodbrukets betydelse för biologisk mångfald" Det är tack vare det bidraget som vi har kunnat göra en medlemstidning med en relativt hög kvalitet och standard. Förbundet har också sökt årligt stöd från Riksantikvarieämbetet (RAÄ) som ligger som grund till förbundets ekonomi.

Styrelsen har även ansökt till Jordbruksverket och beviljats en förlängning av projektet "Kunskapsspridning och kompetensutveckling inom fäbodbruk och utmarksarbete med lantrasdjur samt med fokus på mjölkproduktion och mjölkförädling" som vi valt att kalla "När förr blir nu" i allmänt tal. Den första av totalt fyra kurser är genomförd med positivt resultat.

Förbundet har tagit kontakter med olika myndigheter och organisationer för att samarbeta kring fäbodbrukets intressen. Idag har vi utsedda kontaktpersoner med samtliga riksdagspartier, för att föra dialog i fäbodfrågor.

Styrelsen ha under året uttalat sig i ett flertal, för fäbodbruket viktiga frågor, och fått mycket god utdelning i media. Rent allmänt så har fäbodbrukandet syns ovanligt mycket under året.

FSF har inlett ett samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan, SV, och erbjuder bland annat en digital studiecirkel kring boken Fäboden –naturen, kulturen och kulturlandskapet.

FSF har beslutat ingå i flera ansökningar till EU projekt av olika slag. Som Associate Partner i tre EU-projekt. Ett som Håkan Tunón, CBM m.fl arbetat fram och två som Eva Svensson, Karlstad Universitet arbetat fram (BIOKUMA och COBICH). Av de tre ansökningarna har ett beviljats bidrag, nämligen BIOKUMA. I detta projekt ska Karlstad Universitet tillsammans med Höjskolen Innlandet arbeta med frågor om bio kulturellt arv och alternativ mat. Projektet ska pågå i två år.

FSF redovisar ett överskott vid årets slut och ekonomin börjar bli stabil. Genom ett ökat antal medlemmar har medlemsintäkterna ökat. Vi har genom aktivt projektsökande beviljats stöd och fått bättre möjligheter att utveckla verksamheten. En del aktiviteter har, på grund av pandemin, fått skjutas fram i tiden samt att vi har genomfört verksamheter digitalt, vilket begränsat våra resekostnader etc. Styrelsen har beslutat att ekonomiska hanteringen fortsättningsvis också görs genom att vi köper tjänst av Lena Åkerlind. Månatliga ekonomiska rapporter lämnas till styrelsen. Från och med årets bokslut så bokförs medlemsavgifterna mot balansräkningen. Det för att över tid bygga ett bättre eget kapital och en bättre likviditet. Förbundet behöver det när vi förmodas driva mera verksamhet i projektform med externa finansärer.

Styrelsen har utifrån de förutsättningar som finns arbetat för att värna och utveckla fäbodbruket i landet. Vi har lyft fram fäbodbrukets betydelse för den biologiska mångfalden, en levande landsbygd, för att värna värdefulla natur-, byggnads- och kulturmiljöer samt utrotningshotade husdjursraser. I våra kontakter med beslutsfattare, olika myndigheter och organisationer framhäver vi att fäbodbruket verkligen står för hållbar utveckling. Vi har vi särskilt tagit upp frågor som mulbetesrätten, fäbodersättningen, äganderätten, rovdjursfrågor, livsmedelsfrågor, immateriella kulturarvet, behovet av en nationell samrådsgrupp mm.

Styrelsen gläds särskilt med att vi nått fram med en ny organisation som bättre samlar fäbodrörelsen i landet och gör oss starkare. Det kraftigt ökande antalet medlemmar i FSF ger oss än mer styrka i arbetet. Intresset är stort för att vara med och värna fäbodbrukandet. Styrelsen vill ge fler möjligheter att delta i detta arbete. Inte minst vill vi bidra till att förbättra de ekonomiska förutsättningarna och villkoren för fäbodbruket och småbruket.

Falun den 2021-03-16

Kenneth Johansson
Ordförande

Olle Berglund
Vice ordförande

Carin Gisslén-Schönning
Sekreterare

Svante Johansson

Dennis Olsson

Victoria Johansson Törnqvist

Ingela Kåreskog

John Arne Thyselius